

Drechtsteden

BEANTWOORDING TECHNISCHE VRAGEN

- Indiener(s)** de heer R. Lammers - fractie Onafhankelijk Papendrecht
Datum indienen: 9 en 16 november 2015
Onderwerp: "Raadsbeantwoordingsbrief vragen ex artikel 36 RvO inzake boetes" in de Carrousel Sociaal van 3 november 2015
- Portefeuillehouder:** E. van de Burgt
Antwoord van: T.C.H. Willemsen
Datum: 23 november 2015
- Vraag:** Gaat het versturen van de waarschuwingen (waarover melding wordt gemaakt in de Raadsbeantwoordingsbrief ex art. 36 RvO inzake boetes d.d. 03 september jl.) gaat dat geautomatiseerd? Komt daar vooraf een check door personeel / medewerkers van de SDD bij kijken? Dus voordat de waarschuwingsbrief wordt verstuurd aan 'cliënt'? Of gaat dat niet geautomatiseerd?
- Antwoord:** In elke boetezaak wordt een onderzoek gedaan door medewerkers van de Sociale Dienst Drechtsteden. Dit geldt ook in zaken waarin geen benadeling heeft plaatsgevonden en een waarschuwing wordt verzonden.
- Vraag:** Wij zouden graag een categorisering zien van de 332 boeten die aan 313 'cliënten' zijn opgelegd. Wij verstaan daaronder in dit geval een categorisering naar het soort overtredingen dat heeft geleid tot boeteoplegging.
- Antwoord:** Een boete wordt alleen opgelegd wanneer de inlichtingenplicht niet correct is nagekomen. Het gaat om het zowel niet tijdig als niet juist verstrekken van informatie die relevant is voor het bepalen van het recht op bijstand. Het gaat dan om gegevens met betrekking tot inkomsten en werkzaamheden, vermogen, leef- en woonsituaties. De Sociale Dienst Drechtsteden registreert niet wat voor soort overtreding ten grondslag ligt aan de opgelegde boete. Een volledig overzicht van overtredingen waarvoor de 332 boeten zijn opgelegd is daarom zonder dossieronderzoek niet te leveren. Uit een steekproef uit deze dossiers blijkt dat boeten zijn opgelegd in verband met het niet (volledig) melden van inkomsten uit arbeid, aanwezig vermogen, nieuwe medebewoners, verhuizingen en het niet tijdig reageren op verzoeken op informatie.
- Vraag:** In sommige gevallen (zie het meegestuurde rapport van de Nationale Ombudsman in de bijlagen) zijn de mensen die een boete hebben opgelegd gekregen geen fraudeur, maar zijn er andere oorzaken waarom zij niet op tijd hebben gereageerd dan wel waarschuwingen in de wind geslagen zouden (kunnen) hebben. 'In de war zijn' is een reden, 'niet overweg kunnen met computers' een andere; 'een medewerker bij de uitvoeringsorganisatie bellen die in de flexibele schil blijkt te zitten waardoor aantekeningen verdwijnen', 'mensen die niet kunnen aantonen dat de uitvoeringsorganisatie een fout heeft gemaakt in hun geval', 'depressie', 'psychische stoornis', 'vermoeid zijn' en zo zijn er nog een paar meer. Heeft u als SDD daar een beeld van?
- Antwoord:** Het door de Nationale Ombudsman geschetste beeld is herkenbaar. De benaming Fraudewet wekt de verwachting dat alleen fraudeurs (dat zijn mensen die opzettelijk en met het oogmerk van financieel gewin hun inlichtingenplicht niet nakomen) met een boete te maken krijgen. Dit is niet het geval. Het gaat zowel om "echte" fraudeurs als mensen die niet opzettelijk maar wel in meerdere of mindere mate verwijtbaar informatie achterhouden als mensen die per vergissing, onachtzaamheid of onwetendheid hun inlichtingenplicht niet zijn nagekomen. Het is niet bekend hoe de onderlinge verhouding tussen deze groepen is.

Vraag: Komt het bij de SDD voor (of kwam het in elk geval in de aangegeven periode, waarop onze vraagstelling betrekking heeft, voor) dat waarschuwingen (mogelijk) niet opgemerkt (kunnen) zijn vanwege bovenstaande redenen? Bv. flexibele schil medewerkers nemen een telefonisch bericht van een 'verward persoon' die toevallig ook 'cliënt' van de SDD blijkt te zijn aan en noteren dat wel of niet naar behoren, waardoor dit bericht van deze 'verwarde persoon' zoekraakt en niet bekend is bij de medewerker(s) in vaste dienst van de SDD? Of dat een telefonische melding vanwege 'digibeet-zijn' niet wordt of blijkt te worden geregistreerd, welke later tot boeteoplegging bij voornoemde 'verwarde persoon' zou kunnen leiden?

Antwoord: De klant naar wie een boeteonderzoek wordt ingesteld, krijgt de gelegenheid om zijn of haar verhaal te vertellen over de feiten en omstandigheden die spelen rondom de niet nagekomen informatieplicht. Op basis van deze informatie en het onderzoek van de al bij de Sociale Dienst Drechtsteden bekende informatie wordt een besluit genomen over het al dan niet opleggen. Wanneer tijdens dit onderzoek blijkt dat iemand wel de informatie heeft verstrekt of dat het iemand niet te wijten is dat hij of zij dit niet heeft gedaan, volgt er geen boeteoplegging.

Vraag: Kunt u nader inzoomen op de werkwijze van de SDD rondom de behandeling van aanvragen en 'cliënten' in het licht van het fraudebeleid?

Antwoord: Bij het indienen van aanvragen om bijstand worden klanten op hun inlichtingenplicht gewezen. Dit gebeurt zowel schriftelijk als mondeling tijdens het gesprek dat bij iedere aanvraag wordt gevoerd.

Vraag: Overall in technische zin de vraag of de fraudewet naar uw deskundigeninzicht (*dus niet politiek, wenselijk of niet wenselijk*) op substantiële wijze iets (heeft) toevoegt aan het reeds bestaande arsenaal aan maatregelen om fraude in het kader van het beleid van de uitvoeringsorganisatie (SDD) te bestrijden? - achterliggende overweging bij deze technische vraag; de opmerkingen gedaan door de Raad van State:
De Raad van State maakte naar aanleiding van het wetsvoorstel een aantal opmerkingen. De Raad van State heeft hierbij aangegeven dat de regering het voorstel om een aantal redenen diende te heroverwegen. De Raad van State gaf in zijn advies op het wetsvoorstel aan dat hij geen legitimatie voor het harder straffen zag op basis van de fraudecijfers. De Raad van State deelde niet de stelling van de regering dat de 'omvang van de fraude zodanig is toegenomen dat daarom een forse verzwaring van het sanctieregime nodig is'. De Raad van State wees er op dat de cijfermatige onderbouwing naar zijn idee onvoldoende toonde dat in Nederland daadwerkelijk sprake is van een toename qua omvang en zwaarte van fraude. De Raad van State stond stil bij de timing van het aanscherpen van het sanctieregime en vroeg zich af of de huidige wijze van handhaving en de mogelijkheden tot intensivering daarvan niet eerst moeten worden benut en naderhand eventuele verzwaring van de sancties ingezet dienen te worden om het doel te bereiken. De Raad van State schrijft daarover: "Voorts zal eerst moeten blijken dat met de bestaande middelen tot handhaving niet kan worden volstaan voordat naar een verzwaring van het sanctieregime wordt gegaan." Aldus een tekstfragment opgenomen in het rapport van de Nationale ombudsman.

Antwoord: Wij kunnen ons vinden in het beeld dat de Raad van State schetst en het advies dat zij geeft. Ook wij zien niet dat deze wetgeving zal bijdragen aan een betere en effectievere fraude bestrijding of preventie van fraude. Daarnaast is deze wetgeving onnodig ingewikkeld wat uitvoeringscapaciteit vraagt. Tot slot is de wet van toepassing op alle klanten terwijl we weten dat slechts een klein percentage klanten (een exact percentage is niet bekend maar schattingen liggen tussen de 5 % en hooguit 10%) fraudeert.

Vraag: Wij maken uit de Raadsinformatiebrief van 3 september dat het om 332 boetes gaat die zijn opgelegd aan 313 klanten/burgers. Feitelijk kun je constateren, dat vermoeden wij althans, dat al die zaken allemaal al zijn uitgezocht? Waarom zijn de uitvoeringskosten dan toch zo hoog?

Antwoord: In het onderzoek heeft destijds geen evenredigheidstoets plaatsgevonden. Er is

conform de toenmalige uitleg van de wet alleen gekeken of er sprake is van een schending van de inlichtingenplicht en of eventueel de verwijtbaarheid ontbrak. Er is geen onderzoek gedaan naar de mate van verwijtbaarheid. Dit onderzoek zou nu alsnog moeten plaatsvinden. Hiervoor zal in ieder geval opnieuw dossieronderzoek moeten plaatsvinden en waarschijnlijk ook nieuwe informatie bij klanten opgehaald worden.

Vraag:

Bovendien: zou het niet zo zijn dat deze "uitvoeringskosten" toch al gedekt zijn via de reguliere salariskosten van de medewerkers van de Sociale Dienst Drechtsteden? Of zijn c.q. worden hiervoor medewerkers ingehuurd uit de zogenaamde "flexibele schil"? En kost uitvoering om die reden meer? Zijn de uitvoeringskosten bij een volledige terugbetaling van de opgelegde boetes (dus: 100%) 2x zo hoog, of, zoals wij veronderstellen, minder dan 2x zo hoog? M.a.w. kunt u ons inzicht verlenen in uw berekeningen m.b.t. de hoogte van de uitvoeringskosten?

Antwoord:

Het gaat om extra werkzaamheden : het opnieuw onderzoeken van zaken waarover reeds een besluit is genomen. Deze heroverweging is geen reguliere uitvoeringstaak van de Sociale Dienst Drechtsteden en er is hiervoor ook geen wettelijke basis.

Bij de berekening van de kosten is ervan uitgegaan dat voor elke opgelegde boete een aanvullend boeteonderzoek – de evenredigheidstoets - wordt gedaan om vast te stellen wat de hoogte van de boete is, wanneer wel de mate van verwijtbaarheid wordt meegewogen. Dit vraagt om een individuele beoordeling. In de berekening van de uitvoeringskosten (deze individuele beoordeling, inclusief opstellen rapportage, beschikking en verwerking in de administratie) is uitgegaan van 1 uur werk per opgelegde boete.

Deze kosten zijn uiteraard lager wanneer zonder verder onderzoek de boete ambtshalve wordt verlaagd. Met zo'n werkwijze kan echter geen onderscheid gemaakt worden tussen de verschillende situaties – van "echte fraudeurs" tot geringe verwijtbaarheid – en staat ook niet in verhouding tot de huidige werkwijze, waarin wel met deze nuancering rekening wordt gehouden.